Commissie 22 juni 2021 VJN

Voorzitter, we ontkomen er niet aan vanavond op een aantal details uit de VJN in te gaan, maar voordat we daarop ingaan eerst wat algemene opmerkingen over de voorjaarsnota.

Wij delen de trots zoals verwoord in de inleiding. In een grote mate van samenwerking en saamhorigheid hebben we een herstelplan gemaakt, dat de goedkeuring heeft kunnen krijgen van de provincie, en waarmee we uitvoering geven aan onze wettelijke taken en ook nog kunnen werken aan ambities die we in 2018 hebben afgesproken. Uit contacten in het land blijkt ook dat zo'n proces van de totstandkoming van een herstelplan heel wat stroever kan verlopen.

Tegelijkertijd zien we ook het dunne lijntje waarover we lopen: de uitgangspunten van het Herstelplan, met name in het Sociaal Domein, zijn broos in financieel opzicht. Het risico van budgetoverschrijding op de uitgangswaarden in het herstelplan is levensgroot en de noodzaak om daarop scherp te blijven sturen en de resultaten scherp te volgen is evident. Maar er zijn veel meer risico's, zoals eventuele nog niet zichtbare gevolgen van de coronacrisis, de herverdeling van het gemeentefonds, de aanpassing van het woonplaatsbeginsel, de invoering van o.m. de Omgevingswet, de nog niet bekende gevolgen van de Verbeteragenda Jeugdbescherming, de nog niet bekende gevolgen van de tariefsverhoging voor de groepsbegeleiding WMO, de gevolgen van de nieuwe wet Inburgering en de verwachte, maar nog niet meegenomen volumestijging in het doelgroepenvervoer. Al met al een indrukwekkende lijst van risico's, die ons veel zorgen baren. Er is feitelijk geen ruimte meer om financiële tegenvallers op te vangen. De hoop is gevestigd op extra bijdragen vanuit het rijk voor de tekorten in het Sociaal Domein, zowel voor de korte termijn als ook voor de lange termijn.

In dit licht valt ons op, en dat is ons eerste punt vanavond, dat er in de VJN vrij summier wordt stil gestaan bij de kostenontwikkelingen en verwachtingen daarover binnen het sociaal domein. Voor de VJN zijn daarmee dus nog steeds maatgevend de begrotingsbedragen die op de verschillende onderdelen van het Sociaal Domein in het Herstelplan zijn gehanteerd. En over die begrotingsbedragen hebben wij ons al behoorlijk kritisch uitgelaten tijdens de behandeling van het Herstelplan. De portefeuillehouder heeft zich hierover in de laatste raadsvergadering evenwel positief uitgelaten: de ingezette maatregelen sorteren effect en de organisatie is hard bezig om verder te gaan op die ingeslagen weg om de effecten nog verder te versterken. En ook vanuit de directie is dat signaal tijdens een recente informatieavond afgegeven. Wij vertrouwen er op dat het beeld in de aankomende maanden en jaren niet anders zal zijn dan wat is aangegeven door de portefeuillehouder en de directie en wij verwachten zonder meer dat we niet meer- zoals in de afgelopen jaren- achteraf worden geconfronteerd met toch weer enorme tegenvallers op dit terrein.

Voorzitter, het meerjarenperspectief in de VJN is in lijn met het vastgestelde herstelplan, zo lezen wij in het raadsvoorstel. Dat vinden wij bepaald nogal eufemistisch uitgedrukt. De werkelijkheid is namelijk dat het lijntje waar we over lopen en waarover ik het zojuist had, nog dunner is geworden dan hij al was en dat daarmee onze risico's om van dat lijntje af te vallen navenant zijn gestegen. Ten opzichte van het Herstelplan, dat we nog maar 3 maanden geleden hebben vastgesteld, is het beeld voor dit jaar en voor de aankomende jaren v.w.b. de saldi beduidend zwakker. Je kunt het ook anders

stellen: als we de autonome ontwikkeling en de nieuwe ontwikkelingen volledig meenemen, dan staan we er slechter voor dan we nog maar drie maanden geleden dachten. We hopen niet dat dat een voorbode is voor de volgende momenten waarop we ons over onze financiële positie buigen, om te beginnen met de begrotingsbehandeling in het najaar.

Een belangrijke oorzaak voor de zwakkere positie zit in de zgn. autonome ontwikkelingen en dat zijn volgens ons ontwikkelingen die je als organisatie niet in de hand hebt en niet hebt zien aankomen. Het overkomt je; de oorzaak ligt in ontwikkelingen buiten jouw macht, die je niet kunt beïnvloeden. Van die ontwikkelingen zien we er een groot aantal.

Onder de autonome ontwikkelingen zien we ook zaken waarvan wij het gevoel hebben, dat die wel degelijk hadden moeten worden voorzien; dat daar wel degelijk rekening mee had kunnen worden gehouden. Het valt dan ook moeilijk te begrijpen, dat er nu sommige posten worden opgevoerd en bijgeraamd, die naar ons gevoel ook al in maart bekend hadden moeten zijn en dus in het Herstelplan al een plaats hadden moeten krijgen. Wij noemen wat concrete voorbeelden: de Ipads voor de raadsleden (bijna 7k); extra kosten van 1Stroom ad €128.00, waarvan 97.000 voor overige kosten; de kosten voor een nieuw ventilatiesysteem van het gemeentehuis (€ 105.000); bijraming op de te betalen rente, want die is te laag geraamd (die ligt toch vast in contracten zou je zeggen?); de structurele bijraming op de kinderopvang van € 53.000 ; extra kosten huisvesting Mikado (12K); de lijkbezorging (25K nadeel, de vraag is of we pas sinds vorige week weten dat er veel minder begraven wordt?), de extra kosten van de Essentakkensterfte (die we ook al lang als probleem herkennen); de extra kosten voor de bestrijding van exoten (waarover we ook al een aantal jaren spreken); de extra kosten voor groenrenovaties (€ 10.000 incidenteel); het maken van het beheerplan groen i.v.m. IBOR (€ 10.000 incidenteel en verderop nog eens € 20.000); herstructurering ambacht (20K nadeel). Totaal gaat het om bijna 4 ton.

Dit roept de vraag op aan de wethouder financiën waarom met al die onderscheidenlijke posten 3 maanden geleden geen rekening is gehouden. Dat kunnen toch onmogelijk onbekende grootheden geweest zijn? Dat roept voorts de vraag op aan de wethouder financiën, of de provincie deze VJN wel accepteert nu de saldi slechter zijn dan die van het herstelplan.

Voorzitter, er vallen ons nog meer zaken op waarover wij vragen hebben. Een deel daarvan hebben wij inmiddels als technische vraag gesteld. Wat ons daarnaast opvalt, is dat er op het vlak van groen en grijs allerlei posten worden opgevoerd, die ons het gevoel geven dat de in het Herstelplan vastgestelde bezuinigingen met de hier opgevoerde bijramingen zo ongeveer in zijn geheel ongedaan gemaakt worden. Volgens ons was dat niet de intentie bij het besluit in maart om ook op grijs en groen te bezuinigen. Ik wijs in dat verband op de bijramingen voor de essentaksterfte, de incidentele groenrenovaties (houdt dat verband met de droogte van de laatste zomers en gaat de wethouder zijn toezegging om de bomen en planten zelf water te gaan geven dan wel gestand houden?), de structurele kosten voor de bestrijding van de exoten, de beheersplannen IBOR, de oversteek aan de Hamersestraat, de parkeerplaatsen aan de Liemersallee en het extra budget voor biodiversiteit. Hier hebben wij moeite mee en ook hier de vraag aan de portefeuillehouder hoe het komt dat dit niet 3 maanden geleden aan de orde is gesteld onder het Herstelplan en voorts de vraag aan de portefeuillehouder om met valide argumenten te komen om het gevoel bij ons weg te nemen dat hiermee beoogd wordt de vastgestelde bezuinigingen ongedaan te maken. Ook van de andere fracties hadden we hierop graag een reflectie.

Voorzitter, het is opvallend dat er voor allerlei te ontwikkelen plannen en zaken steeds een mooi afgerond bedrag van 10 of 20K wordt gevraagd. Dat roept bij ons wel de vraag op hoe reëel de gevraagde budgetten zijn: er wordt naar ons gevoel vaak maar een slag naar geslagen. En als je al die

bedragen voor het laten doen van onderzoeken en opleveren van rapportages bij elkaar optelt, dan komt je tot een schrikbarend hoog bedrag van meer dan 100K. We vragen ons daarbij af hoe het komt dat we kennelijk voor zo ongeveer alles wat we aan beleid bedenken dure externe inzet nodig hebben. Je mag verwachten dat de organisatie met toch ook een flink aantal goed betaalde beleidsmedewerkers in dienst, in staat is om zonder de inzet of met slechts beperkte inzet van dure externen tot beleidsplannen kan komen. Onze vraag is of het ook wat minder kan en onze eigen beleidsmedewerkers in de positie moeten brengen om het beleidsvoorbereidende onderzoekswerk te doen.

Een van de gevraagde budgetten van zo'n mooi afgerond bedrag van 20K betreft een actieplan biodiversiteit vanuit de omgevingsvisie. Wij hebben, in deze tijd van bezuinigingen wel wat opmerkingen bij deze budgetvraag. Wij zijn uitgesproken voorstander zoals bekend van biodiversiteit en er is via een CDA-amendement voor gekozen om tot verhoging van biodiversiteit te komen via het maaibeleid. Einde van het jaar vinden hierover contractonderhandelingen plaats en hoewel dat binnen het bestaande maaibudget zou moeten gebeuren, worden de extra kosten om alle bermen ecologisch te maaien ingeschat op € 7200. Wij willen dit nieuwe maaibeleid zeker stellen en denken er over na het budget hiervoor, zeg maar afgerond € 7500 in te boeken op de voorgestelde 20 K voor het actieplan, zodat daarvoor dan een budget overblijft maximaal € 12.500. Die wat ons betreft ook zou kunnen komen te vervallen als er mogelijkheden zijn om zonder externe inzet tot het actieplan te komen. Ik verwijs naar mijn vorige punt.

Voorzitter, nog wat posten waarover wij wat op te merken hebben:

Er blijft nog een budget over van de Kerkenvisie: € 4.400. Wij hebben problemen met het voorstel dat wordt gedaan voor de besteding van dat geld en denken dat het beter besteed kan worden. We horen graag ook van de andere fracties hoe zij hier in staan. Mogelijk zullen wij het overgebleven budget via amendement anders oormerken of laten vrijvallen.

Wij zijn positief over de passage over het viaduct van Biddle. Als wij de berichten hierover goed begrijpen, dan zal er in het derde kwartaal van dit jaar groot onderhoud worden uitgevoerd door ProRail aan het viaduct en dat is natuurlijk het goede moment om werk te maken van het CDA-amendement over het Biddle viaduct. Er is volop overleg en ProRail wil aan herstel van het kunstwerk ook meewerken zo begrijpen wij. Kan de wethouder dat bevestigen? Wij vinden dat we daarbij niet met lege handen mogen komen en stellen vast dat het college die inzet ook heeft.

Voorzitter: de VJN gaat verder uit van een flinke aframing van de te verwachten prijsstijgingen met 50 k oplopend tot 150 k structureel. Daar moet je natuurlijk blij om zijn en dat zijn we ook, maar wel met de nodige voorzichtigheid. Het rijk, zo staat er, gaat uit van een lage inflatie, maar in de praktijk zien wij forse prijsstijgingen, een oplopende rente, een oplopende inflatie en dito looneisen. Wij vragen de wethouder : hoe defensief is de berekening van het voordeel dat onder deze post ligt. Voorkomen moet worden dat we volgend jaar weer moeten bijramen op dit punt; dat zou iets doen met het vertrouwen in de financiële functie binnen 1Stroom.

Voorzitter, de investering in nieuwe ventilatie in het gemeentehuis doet bij ons de wenkbrauwen enorm fronsen. Er is net verbouwd in het gemeentehuis. En voorts zijn er ideeën om af te stoten of delen af te stoten. Reken ook nog dat het gemeentehuis momenteel nagenoeg leeg is en het zeer de vraag is hoe intensief het gemeentehuis na corona zal worden gebruikt door ambtenaren die inmiddels aardig gewend zijn aan thuiswerken. Zo wie zo werken de meeste ambtenaren van 1Stroom al in het gemeentehuis Duiven en onze vraag is dan ook of dit soort investeringen op dit moment wel verantwoord zijn. Wij vinden van niet. Bij bedrijven en inwoners wordt doorgaans in tijden van bezuiniging afgezien van dit soort verbouwingen in afwachting van betere tijden. Dat

zouden we hier ook moeten doen. Wij horen graag ook van de andere fracties hoe ze hierover denken en vragen aan de portefeuillehouder welke steekhoudende argumenten er zijn om deze investering toch op dit moment te doen.

Voorzitter, vervanging van de kunstgrasvelden van de voetbalclubs stellen we uit. We lappen de velden op en hopen dat we daarmee weer een jaar vooruit kunnen. Dat is logisch gezien de plannen rond Westervoort Noord. De zorg daarbij is wel, dat de tijd niet in ons voordeel is. Voordat het zover is dat de voetbalclubs en de tennisvereniging kunnen verhuizen naar een andere accommodatie, gaan er nog vele jaren overheen. Vanuit het belang van onze verenigingen, verzoeken wij het college maximaal druk te houden op het dossier Westervoort Noord en het aanpalende dossier Rivier Klimaat Park. Het is in ieders belang dat er snel duidelijkheid komt over onze mogelijkheden en dat vervolgens de schop zo snel mogelijk de grond in gaat.

Voorzitter, het CDA is ook op zoek naar geld. Voorheen waren we gewend met een flinke lijst van wensen te komen en deden we daarbij ook voorstellen om die wensen financieel te dekken. Ons lijstje is beperkt. De financiële situatie in Westervoort en het herstelplan verhindert ons met een uitgebreide lijst van wensen te komen. Desalniettemin: we hebben in de laatste raadsvergadering een aantal amendementen en moties ingediend, waarvan er een aantal ook uitgaven zullen meebrengen. Wij voelen ons verplicht daarvoor ook dekking te vinden en zullen daarvoor ook voorstellen doen in de vorm van amendementen in de aankomende raadsvergadering.

Tot zover onze bijdrage in 1e termijn.